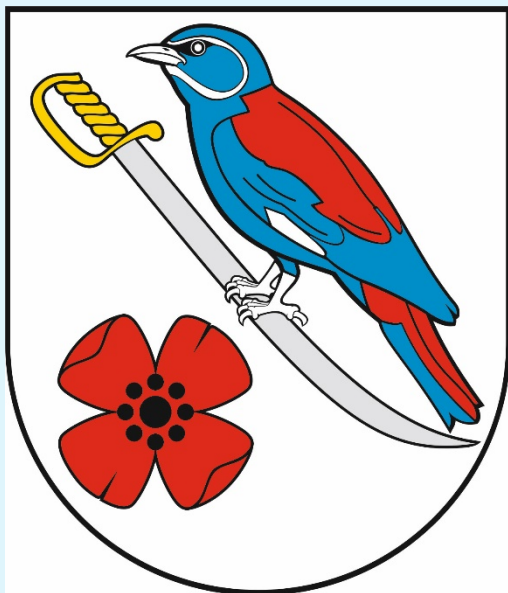

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KRASNE na lata 2016-2022

**Stanisław Lis - Prezes Zarządu
Instytutu Strategii i Współpracy INTERcharrette sp. z o.o.
Ekspert ds. polityki regionalnej, funduszy UE, EOG
i Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (PPP)**

Gmina KRASNE,
powiat rzeszowski, województwo podkarpackie.

Gmina Krasne zlokalizowana jest w centralnej części
województwa podkarpackiego.

Zajmuje **powierzchnię 3910 ha. Na wschodzie graniczy z gminami Łańcut i Czarna, od południa z gminą Chmielnik Rzeszowski, od północy z gminą Trzebownisko, a od strony zachodniej z miastem Rzeszów.**

Liczba **mieszkańców gminy wynosiła** – wg stanu na 31.12.2015 r.
– 10 831 osób.

Gęstość zaludnienia to 277 osoby/km kw.

Gmina KRASNE,
powiat rzeszowski, województwo podkarpackie.

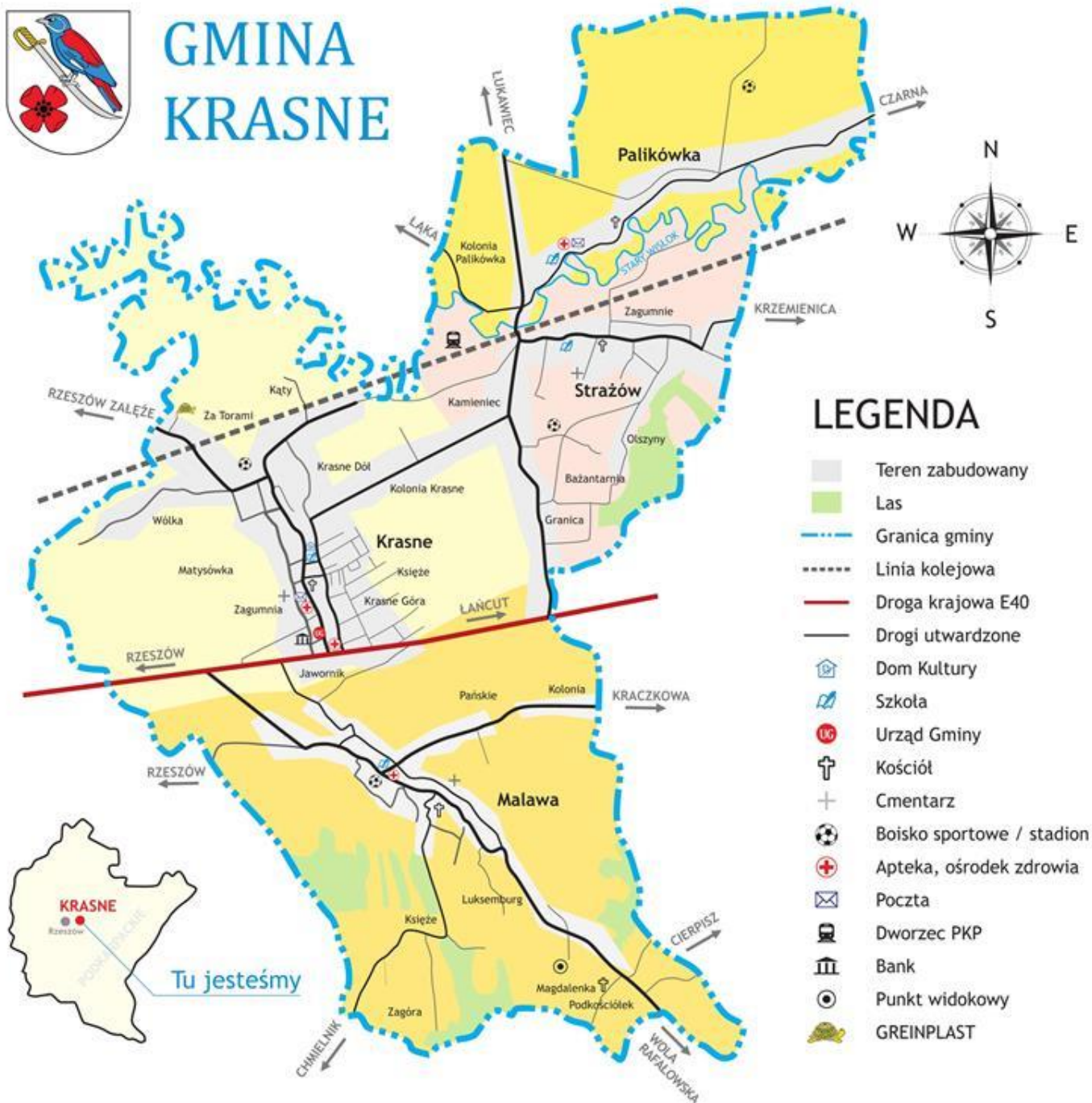
W **skład Gminy Krasne** wchodzi cztery sołectwa:
Krasne, Malawa, Palikówka i **Strażów**.

Sołectwo (ha)	Ludność*	Powierzchnia
Krasne	4 475	1340
Malawa	3 313	1270
Palikówka	1 221	705
Strażów	1 822	595
Ogółem	10 831	3 910

*Źródło: Urząd Gminy Krasne (stan na dzień 31.12.2015 r.).

GMINA KRASNE

Gmina KRASNE,
powiat rzeszowski, województwo podkarpackie.

Na tle 13 gmin powiatu rzeszowskiego, pod względem obszaru, Krasne okazuje się gminą średniej wielkości, lecz pod względem gęstości zaludnienia znajduje się w czołówce.

Ustalając hierarchię gmin z punktu widzenia osiągniętego poziomu rozwoju gospodarczego, wyposażenia w infrastrukturę, gmina Krasne jest gminą o wysokim poziomie rozwoju. Stwarzającą dogodne warunki dla zamieszkania i pracy oraz realizowania wszelakich inwestycji, stawiającą na rozwój i nowe możliwości.

GMINA WIEJSKA KRASNE NA TLE GMIN POWIATU I WOJEWÓDZTWA W 2014 R.

Lokata gminy w powiecie

1

10

Lokata gminy w województwie

WYSZCZEGÓLNIENIE /GMINY	Ludność na 1 km ²		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Saldo migracji na 1000 ludności		Dochody własne budżetu gminy		Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współ- finansowanie programów i projektów unijnych		Wydatki budżetu gminy		Dzieci w przed- szkołach na 100 miejsc ^a		Turystyczne obiekty noclegowe		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszka- niowych		Odsetek ludności korzystającej z instalacji			Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności							
	1	17	10	123	4	5	3	28	11	117	11	132	8	133	4	51	7	71	1	3	7		69	2	16	1	23	1	15
KRASNE (GM.WIEJSKA)	1	17	10	123	4	5	3	28	11	117	11	132	8	133	4	51	7	71	1	3	7	69	2	16	1	23	1	15	
BŁAŻOWA (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	12	87	2	37	5	8	12	137	13	156	14	150	7	131	-	-	-	-	11	105	11	128	13	143	14	140	8	53	
BOGUCHWAŁA (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	4	24	13	135	1	2	4	35	3	37	4	53	3	73	3	39	4	38	5	28	6	62	4	38	3	26	3	29	
CHMIELNIK (GM.WIEJSKA)	9	57	4	62	8	27	9	100	4	52	8	95	-	-	-	-	-	-	8	54	13	147	11	72	6	89	9	59	
DYNÓW (GM.MIEJSKA)	2	21	7	84	13	111	7	93	1	18	2	27	6	101	-	-	-	-	14	138	10	127	9	69	8	92	6	39	
DYNÓW (GM.WIEJSKA)	14	125	1	20	12	108	13	139	12	123	9	107	-	-	7	67	9	90	13	116	14	156	14	155	10	102	14	140	
GŁOGÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	8	52	4	62	3	4	1	24	5	63	7	89	5	90	2	30	2	25	4	23	1	4	5	42	5	73	2	25	
HYŻNE (GM.WIEJSKA)	7	49	4	62	9	51	11	119	9	87	6	83	-	-	7	67	10	96	10	94	9	117	12	135	7	91	11	121	
KAMIEŃ (GM.WIEJSKA)	13	90	2	37	14	142	14	154	6	70	1	21	10	137	7	67	6	57	6	47	5	35	7	60	11	111	12	128	
LUBENIA (GM.WIEJSKA)	11	67	10	123	11	104	10	112	10	108	13	147	-	-	4	51	5	43	12	115	12	130	8	64	12	127	13	132	
SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	10	58	7	84	10	85	5	68	7	75	3	38	8	133	-	-	8	85	9	74	4	22	6	55	13	129	10	79	
ŚWILCZA (GM.WIEJSKA)	6	46	10	123	6	17	6	91	8	82	10	110	4	83	4	51	3	34	7	52	1	4	3	32	2	24	7	48	
TRZEBOWNISKO (GM.WIEJSKA)	3	23	13	135	2	3	2	27	2	23	5	68	1	27	1	22	1	12	2	9	1	4	1	10	4	40	5	32	
TYCZYN (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	5	27	9	107	7	21	8	98	14	159	12	144	2	47	-	-	-	-	3	21	8	112	10	71	9	97	4	30	

GMINA WIEJSKA KRASNE NA TLE GMIN POWIATU I WOJEWÓDZTWA W 2014 R.

Lokata gminy w powiecie

1

10

Lokata gminy w województwie

WYSZCZEGÓLNIENIE /GMINY	Ludność na 1 km ²		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Saldo migracji na 1000 ludności		na 1 mieszkańca				Wydatki budżetu gminy		Dzieci w przed- szkolach na 100 miejsc ^a		Turystyczne obiekty noclegowe			
															Dochody własne budżetu gminy		Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współ- finansowanie programów i projektów unijnych	
							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
KRASNE (GM.WIEJSKA)	1	17	10	123	4	5	3	28	11	117	11	132	8	133	4	51	7	71
BŁĄŻOWA (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	12	87	2	37	5	8	12	137	13	156	14	150	7	131	-	-	-	-
BOGUCHWAŁA (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	4	24	13	135	1	2	4	35	3	37	4	53	3	73	3	39	4	38
CHMIELNIK (GM.WIEJSKA)	9	57	4	62	8	27	9	100	4	52	8	95	-	-	-	-	-	-
DYNÓW (GM.MIEJSKA)	2	21	7	84	13	111	7	93	1	18	2	27	6	101	-	-	-	-
DYNÓW (GM.WIEJSKA)	14	125	1	20	12	108	13	139	12	123	9	107	-	-	7	67	9	90
GŁOGÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	8	52	4	62	3	4	1	24	5	63	7	89	5	90	2	30	2	25
HYŻNE (GM.WIEJSKA)	7	49	4	62	9	51	11	119	9	87	6	83	-	-	7	67	10	96
KAMIEŃ (GM.WIEJSKA)	13	90	2	37	14	142	14	154	6	70	1	21	10	137	7	67	6	57
LUBENIA (GM.WIEJSKA)	11	67	10	123	11	104	10	112	10	108	13	147	-	-	4	51	5	43
SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	10	58	7	84	10	85	5	68	7	75	3	38	8	133	-	-	8	85
ŚWILCZA (GM.WIEJSKA)	6	46	10	123	6	17	6	91	8	82	10	110	4	83	4	51	3	34
TRZEBOWNISKO (GM.WIEJSKA)	3	23	13	135	2	3	2	27	2	23	5	68	1	27	1	22	1	12
TYCZYN (GM.MIEJSKO- WIEJSKA)	5	27	9	107	7	21	8	98	14	159	12	144	2	47	-	-	-	-

GMINA WIEJSKA KRASNE NA TLE GMIN POWIATU I WOJEWÓDZTWA W 2014 R.

Lokata gminy w powiecie

1

10

Lokata gminy w województwie

WYSZCZEGÓLNIENIE /GMINY	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych		Odsetek ludności korzystającej z instalacji						Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	
			wodociągowej		kanalizacyjnej		gazowej			
KRASNE (GM.WIEJSKA)	1	3	7	69	2	16	1	23	1	15
BŁĄŻOWA (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	11	105	11	128	13	143	14	140	8	53
BOGUCHWAŁA (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	5	28	6	62	4	38	3	26	3	29
CHMIELNIK (GM.WIEJSKA)	8	54	13	147	11	72	6	89	9	59
DYNÓW (GM.MIEJSKA)	14	138	10	127	9	69	8	92	6	39
DYNÓW (GM.WIEJSKA)	13	116	14	156	14	155	10	102	14	140
GŁOGÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	4	23	1	4	5	42	5	73	2	25
HYŻNE (GM.WIEJSKA)	10	94	9	117	12	135	7	91	11	121
KAMIEŃ (GM.WIEJSKA)	6	47	5	35	7	60	11	111	12	128
LUBENIA (GM.WIEJSKA)	12	115	12	130	8	64	12	127	13	132
SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	9	74	4	22	6	55	13	129	10	79
ŚWILCZA (GM.WIEJSKA)	7	52	1	4	3	32	2	24	7	48
TRZEBOWNISKO (GM.WIEJSKA)	2	9	1	4	1	10	4	40	5	32
TYCZYN (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	3	21	8	112	10	71	9	97	4	30

DROGĘ WYTYCZA SIĘ

IDĄC...

PAULO COELHO

STRUKTURA PLANOWANIA ROZWOJU LOKALNEGO W POLSCE

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KRASNE na lata 2016-2022

I. Dokumenty strategicznego rozwoju kraju i regionów

RAPORT „POLSKA 2030”

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020

Plan Konwergencji

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2014 – 2020

Strategiczne Ramy Rozwoju UE 2014 -2020

Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia faza nowoczesności.

Narodowy Plan Rewitalizacji 202

Krajowa Polityka Miejska

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

16 RPO - 28.089,4 mln euro	PO Infrastruktura i Środowisko - 24.158 mln euro	PO Inteligentny Rozwój - 7.625 mln euro	PO Wiedza, Edukacja, Rozwój - 3.197 mln euro	PO Polska Wschodnia - 2.000 mln euro	PO Polska Cyfrowa - 1.946 mln euro	PO Pomoc Techniczna - 570 mln euro
----------------------------	--	---	--	--------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

Krajowy Plan Strategiczny dla Obszarów Wiejskich 2014-2020

PO Rozwój Obszarów Wiejskich 2014-2020

Strategia Rozwoju Rybołówstwa 2014-2020

II. Kreowanie wizji rozwoju

Wizja

Misja

Cele strategiczne

Cele operacyjne

Cele finansowe

III. Dokumenty podstawowe określające rozwój gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krasne

Strategia Rozwoju Gminy Krasne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasne na lata 2015-2020

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Krasne

IV. Dokumenty specjalistyczne określające rozwój gminy

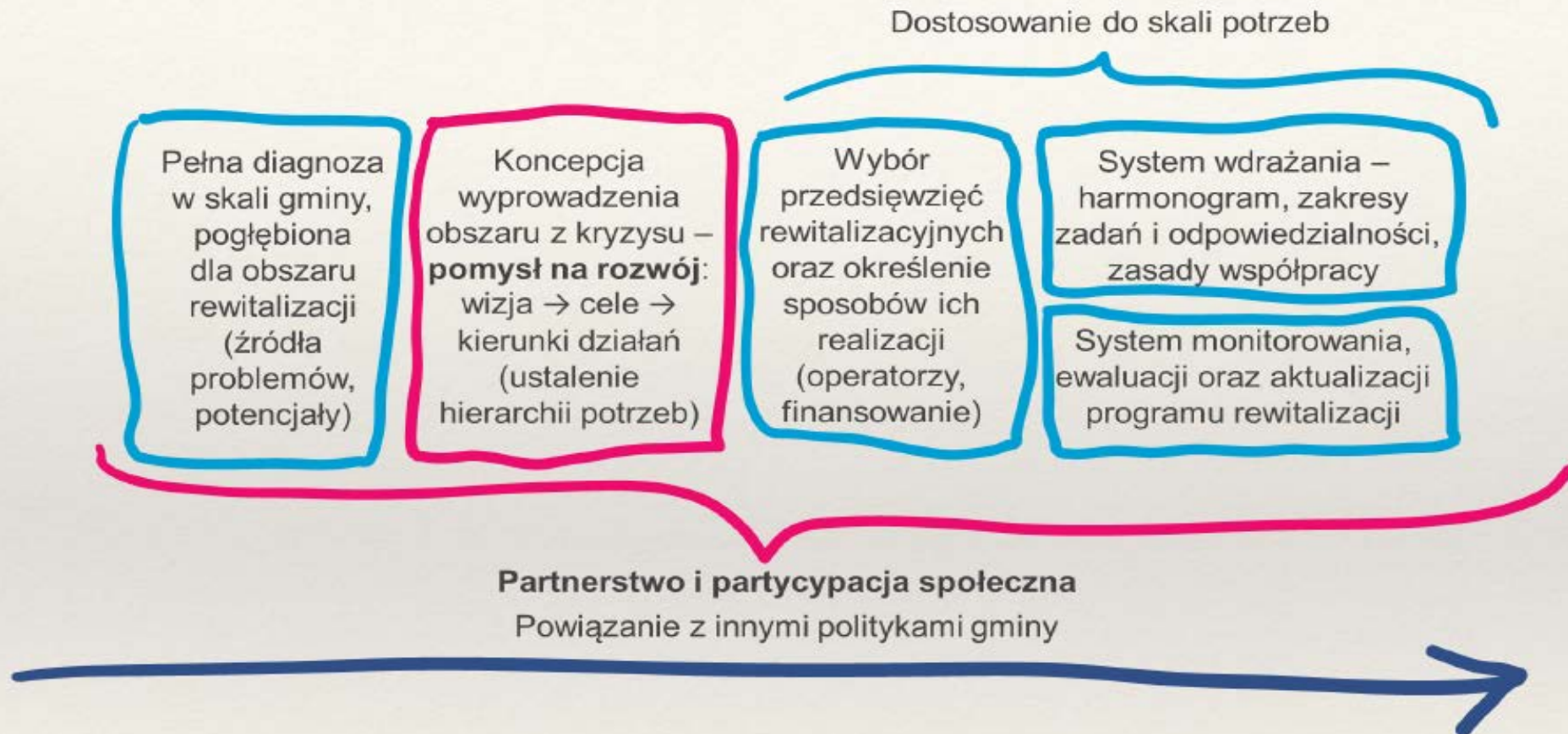
Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KRASNE na lata 2016-2022 /w opracowaniu/

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani

Inne lokalne programy (m.in. w zakresie ochrony środowiska, pomocy społecznej, ochrony zwierząt, etc.)

Schemat logiczny prac nad programem rewitalizacji

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Opracowanie diagnozy

✓ Pozyskanie danych

uor: art. 15 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 9 ust. 1:

Gminny program rewitalizacji zawiera (...) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji (...) obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru (...)

Wytyczne: Załącznik pn. Cechy i elementy programu rewitalizacji, cz. 5. Minimalna zawartość programu rewitalizacji, pkt 2):

Diagnoza (...) zawarta w programie rewitalizacji (...) obejmuje analizę wszystkich sfer, o których mowa w Rozdziale 3 pkt 2 (...)

✓ Geokodowanie i analiza danych – identyfikacja obszarów problemowych poprzez porównanie **wewnątrzgminnego zróżnicowania** wskaźników degradacji.

Komentarz:

*Mimo, że do stwierdzenia stanu kryzysowego „wystarczy” koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, **diagnoza musi zawierać analizę wszystkich tych sfer.***

*Sprawdzoną metodą identyfikacji obszarów problemowych jest zastosowanie **map poglądowych obszaru gminy prezentujących stopień nasilenia zjawisk kryzysowych** w poszczególnych diagnozowanych sferach.*

szerzej: w prezentacji nt. diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

✓ Wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

uor: art. 9 ust. 2 i art. 10

Wytyczne: Rozdz. 3 pkt 2, 3 i 4; Załącznik pn. *Cechy i elementy programu rewitalizacji, cz. 5 Minimalna zawartość programu rewitalizacji, pkt 3)*

Komentarz:

Obszar zdegradowany: obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy.

Obszar rewitalizacji: obszar o szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych, mający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego (ograniczenie do **20%** powierzchni i **30%** mieszkańców gminy).

Na terenie gminy wyznaczamy jeden obszar zdegradowany oraz jeden obszar rewitalizacji – z możliwością podziału na **podobszary**, w tym nieposiadające wspólnych granic.

W gminie może obowiązywać jeden program rewitalizacji, nawet jeśli obszar rewitalizacji jest podzielony na podobszary niemające wspólnych granic.

Tereny niezamieszkałe (przemysłowe, powojenne, pokolejowe) – działania na tych obszarach muszą być ściśle powiązane z celami rewitalizacji i przyczyniać się do **przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym** zdiagnozowanym na obszarze rewitalizacji.

szerzej: w prezentacji nt. diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Delimitacja _ c.d.

- ✓ Analizy w zakresie ew. uwzględnienia w uchwale rady gminy w/s wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji: **prawa pierwokupu** na rzecz gminy wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji i/lub **zakazu wydawania decyzji WZ**; możemy skorzystać z tych narzędzi **także bez Specjalnej Strefy Rewitalizacji** – wówczas wprowadzone tą uchwałą uprawnienia i zakazy obowiązują przez **dwa lata** od dnia wejścia jej w życie – art. 11 ust. 5 w zw. z art. 11 ust 6 uor
- ✓ Analizy w zakresie wysokości **podatku od nieruchomości niezabudowanych** na obszarze rewitalizacji, o którym mowa w uor – art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy o podatkach i opłatach lokalnych
- ✓ Sporządzenie **mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji** – art. 11 ust. 4 uor
- ✓ Sporządzenie **wizualizacji oraz skrótów informacji** nt. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji **dla celów konsultacji społecznych** – art. 6 ust. 6 uor
- ✓ **Konsultacje społeczne** projektu uchwały rady gminy w/s wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – art. 11 ust. 3 uor

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Zasada partnerstwa i partycypacji

- ✓ **Partycypacja społeczna** – Wytyczne: Załącznik pn. Cechy i elementy programu rewitalizacji, szczególnie cz. 4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji:
  - **na każdym (!) etapie procesu rewitalizacji**
  - **zaawansowane formy** (nie tylko konsultacje projektów uchwał)

szerzej: w prezentacji nt. partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji
- ✓ **Tryb konsultacji społecznych** – uor: art. 5 i 6:
  - **ogłoszenie** o rozpoczęciu konsultacji społecznych (minimum **7 dni** przed dniem rozpoczęcia konsultacji) – termin i sposób powiadomienia: art. 6 ust. 2 uor
  - **konsultacje społeczne** (minimum **30 dni** od dnia ogłoszenia) – formy konsultacji i sposób ich prowadzenia: art. 6 ust. 3-6 uor
  - **opracowanie i opublikowanie** w BIP informacji podsumowujących każdą z form konsultacji – art. 6 ust. 7 uor
  - **wprowadzenie zmian** wynikających z konsultacji społecznych – art. 11 ust. 3/ art. 17 ust. 5 uor

*Komentarz: Działania partycypacyjne muszą być **rzeczywiste**, nie pozorne, a wyniki partycypacji muszą znaleźć odzwierciedlenie w zapisach programu rewitalizacji – to kwestia **wiarygodności** działań gminy oraz warunków **zaangażowania** mieszkańców → istotne jest prowadzenie partycypacji według czytelnych **zasad** oraz stworzenie **ram dla oczekiwań** społecznych.*

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

– art. 8 uor

Podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji

– art. 17 ust. 1 uor

Komentarz: Uchwała rady gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowi akt prawa miejscowego – art. 13 uor.

Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji – po wejściu w życie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Sporządzenie projektu programu rewitalizacji

- ✓ **Opracowanie projektu programu rewitalizacji** – wymogi w zakresie cech i elementów programu rewitalizacji: art. 15 ust. 1 uor; Wytyczne: Załącznik pn. Cechy i elementy programu rewitalizacji, cz. 5. Minimalna zawartość programu rewitalizacji
szerzej: w dalszej części prezentacji
- ✓ Ogłoszenie → **konsultacje społeczne** projektu uchwały rady gminy w/s przyjęcia programu rewitalizacji (**minimum 30 dni od dnia ogłoszenia**) – art. 17 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 6 uor
- ✓ **Otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych** (opcja)
- ✓ **Opiniowanie** projektu programu rewitalizacji (**14-30 dni**) – lista podmiotów: art. 17 ust. 2 pkt 4 uor; terminy: art. 18 uor
- ✓ **Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko** – art. 46-47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- ✓ Opracowanie i **opublikowanie** w BIP informacji podsumowujących każdą z form konsultacji – art. 6 ust. 7 uor
- ✓ **Wprowadzenie zmian** wynikających z konsultacji społecznych, otwartego naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych (jeśli był przeprowadzany) oraz opinii właściwych organów – art. 17 ust. 5 uor

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie przyjęcia programu rewitalizacji

– art. 14 uor [lub] art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym

Komentarz: Uchwała rady gminy w sprawie przyjęcia programu rewitalizacji nie stanowi aktu prawa miejscowego – art. 19 uor

Ramowy harmonogram prac nad gminnym programem rewitalizacji

	Miesiące			
	1	2	3	4
Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały rady gminy ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (art. 11 ust. 3 w zw. z art. 6 ust. 2 uor)	■			
Konsultacje społeczne projektu uchwały rady gminy ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (art. 11 ust. 3 w zw. z art. 6 uor)	■	■		
Opracowanie i opublikowanie w BIP informacji podsumowujących każdą z form konsultacji (art. 6 ust. 7 uor) oraz wprowadzenie zmian do projektów uchwały wynikających z konsultacji (art. 11 ust. 3 uor)		■		
Uchwała rady gminy ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (art. 8 w zw. z art. 13 uor)		■		
Opublikowanie i wejście w życie uchwały ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji		■	■	
Uchwała rady gminy ws. przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji (art. 17 ust. 1 uor)			■	
Ogłoszenie informacji o podjęciu uchwały ws. przystąpienia do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji (BIP, prasa lokalna, obwieszczenie) (art. 17 ust. 2 pkt 1 uor)			■	
Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu GPR (art. 17 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 2 uor)			■	
Konsultacje społeczne projektu GPR (art. 17 ust. 2 pkt 3 w związku z art. 6 uor)			■	■
Otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opcja)			■	■
Opiniowanie projektu GPR (art. 17 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 18 ust. 2 uor)			■	■
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (RDOŚ, PWIS) (założono uzyskanie decyzji o odstąpieniu od przeprowadzenia ooś)			■	■
Wprowadzenie zmian do projektu GPR wynikających z konsultacji społecznych, naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych (jeśli był przeprowadzany) oraz opinii właściwych organów (art. 17 ust. 5 uor)				■
Uchwała rady gminy ws. przyjęcia gminnego programu rewitalizacji (art. 14 uor)				■

Harmonogram uwzględnia terminy wynikające z ustawy o rewitalizacji (uor), bez prac koncepcyjnych nad diagnozą i delimitacją obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz prac związanych z opracowaniem projektu gminnego programu rewitalizacji (GPR).

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Czynności po przyjęciu programu rewitalizacji

- ✓ Przekazanie uchwały rady gminy w sprawie przyjęcia programu rewitalizacji do IZ RPO WM 2014-2020 w celu weryfikacji i wpisania programu do wykazu programów rewitalizacji – Uchwała Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 480/16 z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie regulaminu prowadzenia Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa małopolskiego
szerzej: w dalszej części prezentacji
- ✓ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowiących realizację zadań własnych gminy do WPF – art. 21 uor

Ramowy harmonogram działań

z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (uor) oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Wytyczne)

Czynności po przyjęciu gminnego programu rewitalizacji (GPR)

- ✓ Powołanie **Komitetu Rewitalizacji** – art. 7 ust. 3 i 4 uor; jeśli Komitet Rewitalizacji powołano wcześniej – zmiana uchwały w/s zasad wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji oraz zasad jego działania (jeśli jest potrzeba) – art. 7 ust. 5 i 6 uor
- ✓ **Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy** uwzględniająca ustalenia programu rewitalizacji – art. 20 uor (uwaga na zmieniony zakres studium: art. 10 ust. 1 pkt 7, ust. 2 pkt 1 i ust. 5-7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)
- ✓ **Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** uwzględniające ustalenia programu rewitalizacji – art 20 ust. 3 i 4 uor
- ✓ Uchwalenie (jeśli przewidziano) **miejscowego planu rewitalizacji** – art 37f - 37n ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- ✓ Ustanowienie (jeśli przewidziano) **Specjalnej Strefy Rewitalizacji** – Rozdział 5 uor

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Diagnoza obszaru rewitalizacji

- ❖ Czy diagnoza jest oparta na danych i zawiera kompleksową charakterystykę obszaru rewitalizacji, tj. obejmuje analizę czynników i zjawisk kryzysowych, problemów i potrzeb: społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych?
- ❖ Czy zidentyfikowano wewnętrzne potencjały, na których można oprzeć działania rozwojowe (obligatoryjnie dla GPR, zalecane dla wszystkich ze względu na logikę interwencji)?
- ❖ Czy wyniki diagnozy zostały przedstawione w sposób czytelny i klarowny?

*Komentarz: Pamiętajmy, że diagnoza musi zawierać analizę zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej – **wszystkich tych sfer.***

*Dla obszaru rewitalizacji sporządzamy diagnozę szczegółową, pogłębioną, która powinna wskazywać nie tylko czynniki (objawy) degradacji, ale także **przyczyny, źródła kryzysu** oraz **wewnętrzne potencjały** obszaru.*

*Z diagnozy powinno wynikać, że teren wskazany jako obszar rewitalizacji jest **obszarem o szczególnej koncentracji problemów i zjawisk kryzysowych w skali gminy** oraz **ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.***

*Pamiętajmy o **podsumowaniu diagnozy/ wnioskach.***

kompleksowość

koncentracja

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

- ❖ Czy w programie rewitalizacji określiliśmy **powierzchnię obszaru rewitalizacji** oraz jaki % **powierzchni** gminy obejmuje obszar rewitalizacji? Może to być maksymalnie **20% powierzchni** gminy.
- ❖ Czy w programie rewitalizacji określiliśmy **liczbę ludności** zamieszkującej obszar rewitalizacji oraz jaki % **ludności** gminy mieszka na obszarze rewitalizacji? Nie może to być więcej niż **30% mieszkańców** gminy.
- ❖ Jeśli obszar rewitalizacji obejmuje **tereny niezamieszkałe** (poprzemysłowe, powojenne, pokolejowe) pamiętajmy o wykazaniu, iż działania te są powiązane z celami rewitalizacji i przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym zdiagnozowanym na obszarze rewitalizacji.
- ❖ Czy dołączono **mapę poglądową obszaru gminy z zaznaczonym obszarem rewitalizacji?**

Komentarz: W uzasadnieniu wyboru danego obszaru jako obszaru rewitalizacji pomogą mapy poglądowe obszaru gminy, z zaznaczonymi granicami obszaru rewitalizacji, prezentujące stopień nasilenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych diagnozowanych sferach – warto dołączyć je do programu rewitalizacji.

Koncentracja

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

- ❖ Czy program rewitalizacji zawiera opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami określającymi kierunki rozwoju gminy? Pamiętajmy o odniesieniu **co najmniej** do:
  - **strategii rozwoju gminy,**
  - **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,**
  - **strategii rozwiązywania problemów społecznych.**
- ❖ Czy wykazaliśmy, iż rewitalizacja jest istotnym elementem całościowej wizji rozwoju gminy?

Komentarz: Nie odnosimy się do dokumentów strategicznych wyższego rzędu (kraj, region, powiat).

Szukając powiązań patrzymy na treść/sens zapisów, nie tylko na użycie słowa „rewitalizacja”.

Odnosząc się do suikzp – analizujemy czy obszary wskazane w suikzp do rehabilitacji, przekształceń czy rekultywacji znajdują się na obszarze rewitalizacji i wyjaśniamy/uzasadniamy różnice.

Odnosząc się do strategii – wykazujemy komplementarność działań/ projektów uwzględnionych w strategii z kierunkami działań/ przedsięwzięcia określonymi w programie rewitalizacji.

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Wizja

- ❖ Czy wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji sformułowano jako **planowany efekt rewitalizacji**, opis stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji?
- ❖ Czy wizja została sformułowana na tyle klarownie, że stanowi **podstawę do wyznaczenia celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań**?
- ❖ Czy wizja odnosi się do aspektu społecznego oraz gospodarczego lub środowiskowego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego, w sposób **adekwatny do wyników diagnozy** obszaru rewitalizacji?

*Komentarz: Wizja powinna przedstawiać opis **pożądanego stanu docelowego** obszaru rewitalizacji, po osiągnięciu celów rewitalizacji. Stanowi ona odzwierciedlenie koncepcji wyprowadzenia obszaru z kryzysu, pomysłu na jego rozwój.*

*Wykorzystajmy wizję jako element, poprzez który mieszkańcy mogą **utożsamić się** z zapisami programu → zaangażować się w jego realizację – warunek: wypracowujemy ją **wspólnie z mieszkańcami**.*

*Wizja powinna być **ambitna ale możliwa do osiągnięcia**.*

*Wizja musi być **spójna z wynikami z diagnozy**. W jej opisie warto odnieść się nie tylko do aspektów zdiagnozowanych jako kryzysowe na obszarze rewitalizacji, ale **do wszystkich diagnozowanych sfer** (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).*

kompleksowość

***Wizja nie podlega owskaźnikowaniu** (będzie ona ewaluowana pośrednio, poprzez ocenę stopnia osiągnięcia celów wyznaczonych na jej podstawie).*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-listst

Cele

- ❖ Czy określono **generalny/główny cel** procesu rewitalizacji oraz **pozostałe/szczegółowe cele** przyczyniające się do jego osiągnięcia?
- ❖ Czy cele są **spójne i adekwatne** do wyników diagnozy obszaru rewitalizacji oraz do wizji?
- ❖ Czy cele są **wzajemnie powiązane** dając szansę na uzyskanie efektu synergii?
- ❖ Czy cele są **kwantyfikowalne** (wymierne/mierzalne) i czy określono wskaźniki ich osiągnięcia?

Komentarz: Kluczowym aspektem wyznaczania celów rewitalizacji jest odpowiedź na pytanie:

komu, kiedy i w jaki sposób mają służyć efekty prowadzonej rewitalizacji?

*Odpowiedź oznacza konieczność dokonania **wyboru**, ustalenia **hierarchii** problemów i potrzeb.*

*Struktura celów powinna być **hierarchiczna**: należy wyznaczyć cel główny, który stanowić będzie punkt odniesienia dla pozostałych celów, które muszą przyczyniać się do jego osiągnięcia.*

*Wyznaczajmy cele **ambitne ale realne**.*

*Cele są **kluczowym elementem zapewnienia wewnętrznej spójności dokumentu (!)** – muszą odzwierciedlać wnioski z diagnozy i odpowiadać zapisom wizji.*

*Cele muszą być **wzajemnie powiązane (!)**. Nie można deklarować wiązki celów rozproszonych.*

*Cele **podlegają ewaluacji**, zatem muszą być wyposażone we **wskaźniki** ich osiągnięcia. Szukajmy możliwie precyzyjnych wskaźników rezultatów (nie tylko produktów). To one są podstawą ewaluacji.*

*kompleksowość +
komplementarność
problemowa*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Kierunki działań

- ❖ Czy w ramach każdego celu szczegółowego wyznaczono kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji?
- ❖ Czy wyznaczone kierunki działań są adekwatne do potrzeb i uwarunkowań obszaru rewitalizacji?
- ❖ Czy zapewniono **synchronizację działań** w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej?

*Komentarz: Kierunki działań wyznaczają w konsekwencji narzędzia i zakres interwencji – powinny być „skrojone na miarę” – **dopasowane do specyficznych uwarunkowań** danego obszaru.*

*Podobnie jak cele, kierunki działania muszą być **wzajemnie powiązane**, tak aby móc wzmocnić pozytywne oddziaływanie ich efektów (efekt synergii).*

*komplementarność
problemowa i przestrzenna*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Przedsięwzięcia strategiczne

- ❖ Czy zidentyfikowano podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej?
- ❖ Czy każde z przedsięwzięć ujętych na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera:
  - nazwę przedsięwzięcia;
  - wskazanie podmiotów realizujących (jeśli realizacja przedsięwzięcia stanowi zadanie podmiotu publicznego innego niż gmina należy dołączyć zgodę tego podmiotu);
  - zakres zadań (ważne: opisując przedsięwzięcie należy odnieść się do tego, w jaki sposób przyczynia się ono do osiągnięcia celów programu rewitalizacji);
  - lokalizację – jeśli zaplanowano przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji – czy dla każdego z nich podano uzasadnienie wykazując efektywność oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego na obszar rewitalizacji oraz na realizację celów programu;
  - szacowaną wartość, z podaniem potencjalnych źródeł finansowania w ramach następującego katalogu środków: krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł;
  - prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania.

koncentracja
kompleksowość +
komplementarność
źródeł finansowania

Nazwa projektu	
Podmiot odpowiedzialny	
Zakres rzeczowy projektu wraz z opisem, w jaki sposób działania zaplanowane w projekcie przyczyniają się do osiągnięcia celów programu rewitalizacji	
Lokalizacja	
Szacowana wartość, z podaniem potencjalnych źródeł finansowania (krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł)	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	

Nazwa przedsięwzięcia	
Zakres przedsięwzięcia wraz z opisem integracji działań w poszczególnych sferach objętych przedsięwzięciem oraz opisem, w jaki sposób przyczyniają się one do osiągnięcia celów programu rewitalizacji	
Lokalizacja	
Szacowana wartość i potencjalne źródła finansowania	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Projekt 1: – Podmiot odpowiedzialny – Szacowana wartość i potencjalne źródła finansowania (krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł) – Wpływ projektu 1 na osiągnięcie prognozowanych rezultatów	
Projekt „n”: – Podmiot odpowiedzialny – Szacowana wartość i potencjalne źródła finansowania (krajowe środki publiczne, EFRR, EFS, FS, środki prywatne, środki z innych źródeł) – Wpływ projektu „n” na osiągnięcie prognozowanych rezultatów	

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne to projekt lub grupa projektów

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Przedsięwzięcia strategiczne _ c.d.

- ❖ Czy lista planowanych podstawowych przedsięwzięć zawiera co najmniej jedno przedsięwzięcie w ramach typu projektu A, B lub C, o których mowa w opisie 11. osi priorytetowej RPO WM 2014-2020 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej? (odpowiednio: przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne/ infrastrukturalne/ działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów)
- ❖ **Czy zidentyfikowano pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich które ze względu na mniejszą skalę trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu? W tym przypadku zamiast listy przedsięwzięć wskazujemy obszary tematyczne istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji?**
- ❖ Czy przedsięwzięcia rewitalizacyjne są **logicznie powiązane z treścią i celami programu rewitalizacji**, tj. czy odpowiadają na zidentyfikowane w diagnozie czynniki i przyczyny degradacji obszaru rewitalizacji oraz stanowią rozwinięcie jego potencjałów? Czy są spójne z kierunkami działań?

*Komentarz: Istotne jest, aby przedsięwzięcia odpowiadały na zidentyfikowane problemy i potrzeby (przy czym ważne jest, aby **reagować na źródła problemów, a nie tylko na ich objawy**) oraz aby **opierały się na wewnętrznych potencjałach** obszaru rewitalizacji – pamiętajmy o wykazaniu tego związku przy opisie poszczególnych przedsięwzięć.*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Przedsięwzięcia strategiczne _ c.d.

- ❖ Czy przedsięwzięcia rewitalizacyjne zapewniają **kompleksowość interwencji**?
- ❖ Czy wykazano **wzajemne dopełnianie się przestrzenne działań i przedsięwzięć** rewitalizacyjnych dla uzyskania efektu **synergii** oraz zapewnienia **efektywnego oddziaływania na cały obszar** rewitalizacji (a nie punktowo)?
- ❖ Jeśli jest to możliwe i zasadne – czy zaplanowano realizację przedsięwzięć stanowiących **kontynuację/ rozwinięcie/ dopełnienie projektów zrealizowanych** w ramach polityki spójności 2007-2013?

*Komentarz: Podobnie jak cele i kierunki działania, przedsięwzięcia strategiczne muszą być **wzajemnie powiązane – tematycznie i przestrzennie**, dając szansę na efekt synergii. Sugerowane wykorzystanie mapy poglądowej obszaru rewitalizacji z oznaczonymi lokalizacjami przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych na obszarze rewitalizacji.*

*Kluczowe jest łączenie działań społeczno-gospodarczych i inwestycyjnych. **Nie dopuszcza się realizacji przedsięwzięć nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych (!).***

***Kompleksowość tematyczną programu zapewniają: prawidłowa diagnoza oraz delimitacja obszaru rewitalizacji, w połączeniu z wewnętrzną spójnością dokumentu** – jeśli wizja, cele i odpowiadające im kierunki działań zostały sformułowane w sposób adekwatny do wyników diagnozy obszaru rewitalizacji, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne są logicznie powiązane z treścią i celami programu rewitalizacji – mamy pewność, iż wszystkie aspekty, w których zdiagnozowano zjawiska kryzysowe są rozwinięte.*

komplementarność międzyokresowa

komplementarność problemowa i przestrzenna

kompleksowość

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Integrowanie/ komplementarność kierunków działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

- ❖ Czy opisano **mechanizmy zapewnienia komplementarności** między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji?

*Komentarz: **Integrowanie polega na takim łączeniu działań/ przedsięwzięć, aby poprzez ich wzajemne oddziaływanie uzyskać efekt synergii.** Przy skali potrzeb i ograniczonych możliwościach interwencji, jest to jedna z **kluczowych zasad** programowania rewitalizacji, warunkująca w dużej mierze osiągnięcie celów.*

*Integrowanie może (powinno) odbywać się na wielu poziomach: **konceptyjnym/ organizacyjnym/ finansowym/ czasowym.** Zatem kiedy mówimy o „synchronizacji” działań/przedsięwzięć nie oznacza to konieczności ich jednoczesnej realizacji, lecz **synchronizację efektów ich oddziaływania** na przyczynę kryzysu, tak aby uzyskać jak najlepsze rezultaty i wywołać dodatnie sprzężenie zwrotne (efekt synergii).*

*Opis zapewnienia komplementarności powinien odnosić się do wszystkich powiązań, w ujęciu: **przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania i międzyokresowym.***

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Integrowanie/ komplementarność kierunków działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych _ c.d.

- ❖ Czy opisano mechanizmy zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszeniu problemów na inne obszary?
- ❖ Czy opisano mechanizmy analizy następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia dla skuteczności programu rewitalizacji?

*Komentarz: Pamiętajmy, że **miasto/gmina to system naczyń połączonych – działania na obszarze rewitalizowanym mają swoje konsekwencje dla reszty miasta/gminy i odwrotnie (!)**. Ważne jest przeciwdziałanie segregacji społecznej (ze względów ekonomicznych czy kulturowych) i nadmiernej gentryfikacji (szczególnie dotyczy to rewitalizowanych dzielnic śródmiejskich). Ważna jest też analiza wpływu konkurencyjnego gospodarki w obszarze zrewitalizowanym na sąsiedztwo.*

O analizie następstw decyzji w zakresie polityki przestrzennej należy pamiętać tworząc system monitoringu i ewaluacji programu rewitalizacji.

*komplementarność
przestrzenna*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Szacunkowe ramy finansowe

- ❖ **Czy określono indykatywne ramy finansowe programu rewitalizacji** w odniesieniu do przedsięwzięć ujętych na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z szacunkowymi wielkościami środków finansowych i wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania (publicznych i prywatnych)?

*Komentarz: Szacunkowe ramy finansowe najlepiej przedstawić w formie **harmonogramu rzeczowo-finansowego**.*

Podajemy szacunkowe wartości wszystkich planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgodnie z opisami poszczególnych przedsięwzięć.

Dla pozostałych przedsięwzięć/ obszarów tematycznych, jeśli ich oszacowanie nie jest na tym etapie możliwe, zakładamy rezerwę finansową.

*Źródła finansowania podajemy w ramach następującego **katalogu środków**:*

- krajowe środki publiczne;
  - EFRR/ EFS/ FS;
  - środki prywatne;
  - środki z innych źródeł.
- komplementarność
źródeł finansowania
+ kompleksowość*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji – realizacja zasady partnerstwa i partycypacji

- ❖ Czy w programie rewitalizacji znajduje się opis procesu jego przygotowania dokumentujący udział (na etapie diagnozowania i programowania) różnych grup interesariuszy rewitalizacji? Czy opis ten potwierdza, iż w przygotowanie programu zaangażowano społeczność lokalną i umożliwiono szeroką partycypację społeczną?
- ❖ Czy i w jaki sposób zaplanowano mechanizmy współpracy z interesariuszami rewitalizacji na etapie wdrażania i oceny efektów programu rewitalizacji? Czy wybrana, opisana w programie forma zarządzania programem rewitalizacji realizuje zasadę udziału w niej wszystkich grup interesariuszy?
- ❖ Czy zapisy programu potwierdzają, iż partycypacja ukierunkowana była/ jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do **zaawansowanych metod partycypacji**? (minimalne wymogi dla GPR: art. 6 ust. 4 uor)

szerzej: w prezentacji nt. partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

System zarządzania

- ❖ Czy wskazano komórki organizacyjne w ramach struktury organizacyjnej urzędu miasta/gminy i/lub inne instytucje zaangażowane w proces **przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji** programu rewitalizacji?
- ❖ Czy zdefiniowano
  - **zakresy zadań i odpowiedzialności** poszczególnych komórek/ instytucji,
  - **zasady koordynacji i współpracy?**
- ❖ Czy określono **harmonogram** działań (obligatoryjnie dla GPR, zalecane dla wszystkich ze względu na logikę interwencji)?
- ❖ Czy oszacowano **koszty zarządzania** (obligatoryjnie dla GPR)?

komplementarność proceduralno-instytucjonalna

*Komentarz: Zgodnie z art. 3 ust. 1 uor: „Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy są **zadaniami własnymi** gminy.” Możliwe jest zarówno zarządzanie przez **struktury własne** (np. zespół zadaniowy), jak i **powierzenie zarządzania** zewnętrznemu operatorowi.*

*W programie rewitalizacji planujemy zarówno organizację pracy na poziomie gminy, jak i współpracę z partnerami społeczno-gospodarczymi czy innymi podmiotami publicznymi. Istotne jest zapewnienie **efektywnego współdziałania różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójności procedur**. Tworząc zasady współpracy starajmy się – w miarę możliwości – dostosowywać procedury do wymogów skuteczności, a nie odwrotnie. Aby system był efektywny warto myśleć „terytorialnie” a nie „branżowo” – ważniejsza jest koordynacja wszystkich działań na danym podobszarze, niż działań określonego typu na wszystkich podobszarach.*

Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

System monitorowania i oceny

- ❖ **Czy określony został sposób monitorowania i oceny (ewaluacji) programu rewitalizacji?**
Czy zdefiniowano wskaźniki, źródła pozyskiwania danych i częstotliwość oceny?
- ❖ **Czy opisano system wprowadzania modyfikacji** w reakcji na zmiany w otoczeniu programu/ wyniki ewaluacji?

Komentarz: Każdy z celów rewitalizacji oraz każde przedsięwzięcie rewitalizacyjne (z listy podstawowych) musi mieć przypisany wskaźnik/ wskaźniki. Nie wskaźnikujemy wizji oraz kierunków działań.

*Zwracajmy uwagę na **dostępność danych (!)** dla obliczania wartości wskaźników.*

*Zgodnie z art. 22 uor gmina ocenia aktualność i stopień realizacji GPR **co najmniej raz na trzy lata**.*

*Ważne jest zapewnienie elastycznego **reagowania na informacje (!)** pochodzące z monitoringu/ ewaluacji – korekta zapisów i działań w programie w zależności od uzyskiwanych efektów.*

*Art. 23 ust. 2 uor – **jeśli zmiana dotyczy przedsięwzięć ujętych na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych** lub zmiany uchwały w/s Specjalnej Strefie Rewitalizacji – **konieczność konsultacji społecznych i uzyskania opinii właściwych organów**.*

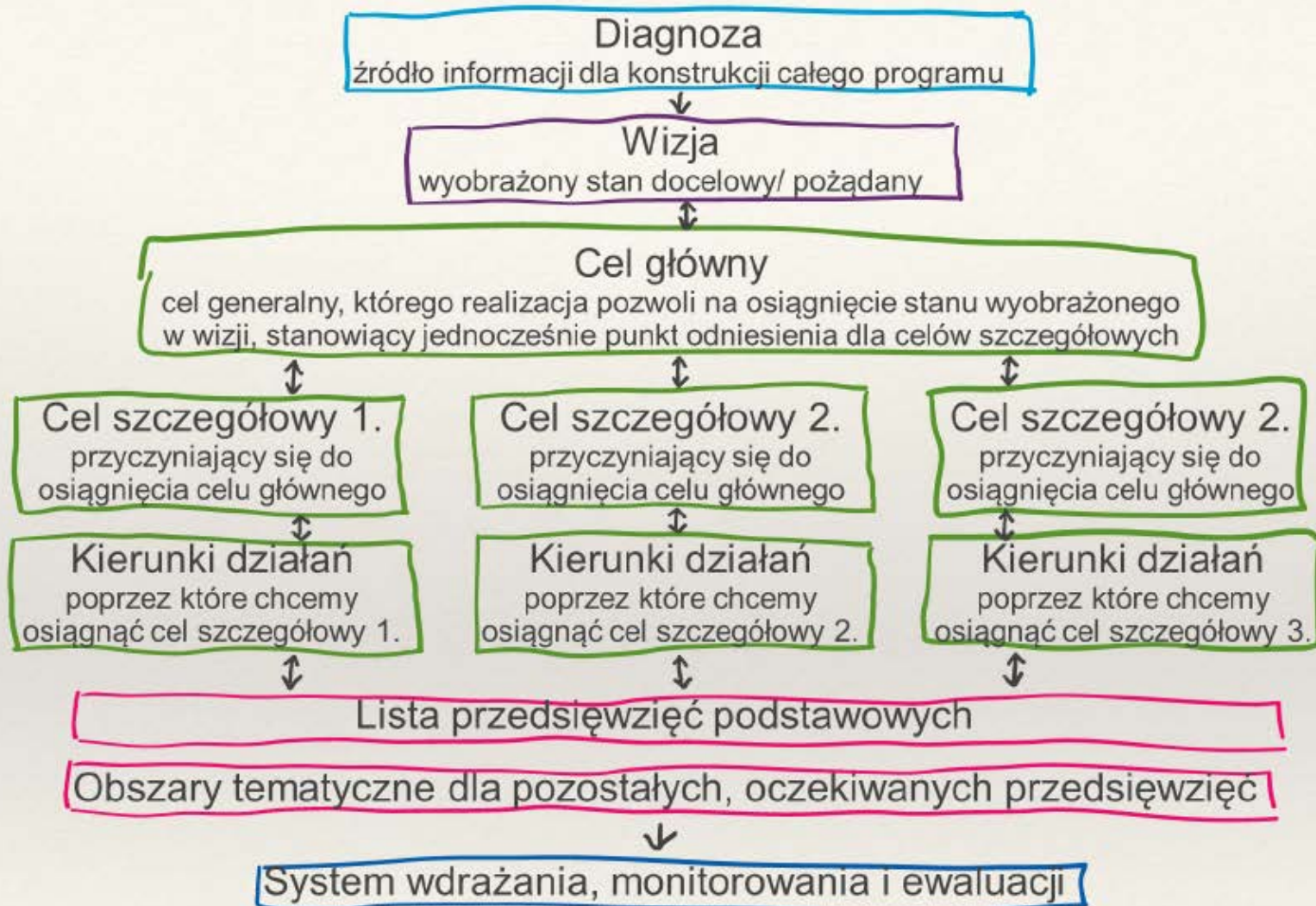
Cechy i elementy programu rewitalizacji _ check-list

Elementy dotyczące wyłącznie GPR

- ❖ Informacja o ewentualnych zmianach w dokumentach gminnych dotyczących polityki mieszkaniowej (chodzi o wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz o zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy) – art. 15 ust. 1 pkt 10
- ❖ Informacje o ewentualnych zmianach w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji oraz zasad jego działania – art. 15 ust. 1 pkt 11
- ❖ Informacja w zakresie Specjalnej Strefy Rewitalizacji – art. 15 ust. 1 pkt 12 uor
- ❖ Informacja w zakresie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego – art. 15 ust. 1 pkt 13 uor
- ❖ Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – art. 15 ust. 1 pkt 14 uor

Wewnętrzna logika programu rewitalizacji

Idea rewitalizacji

Podstawowy cel
rewitalizacji

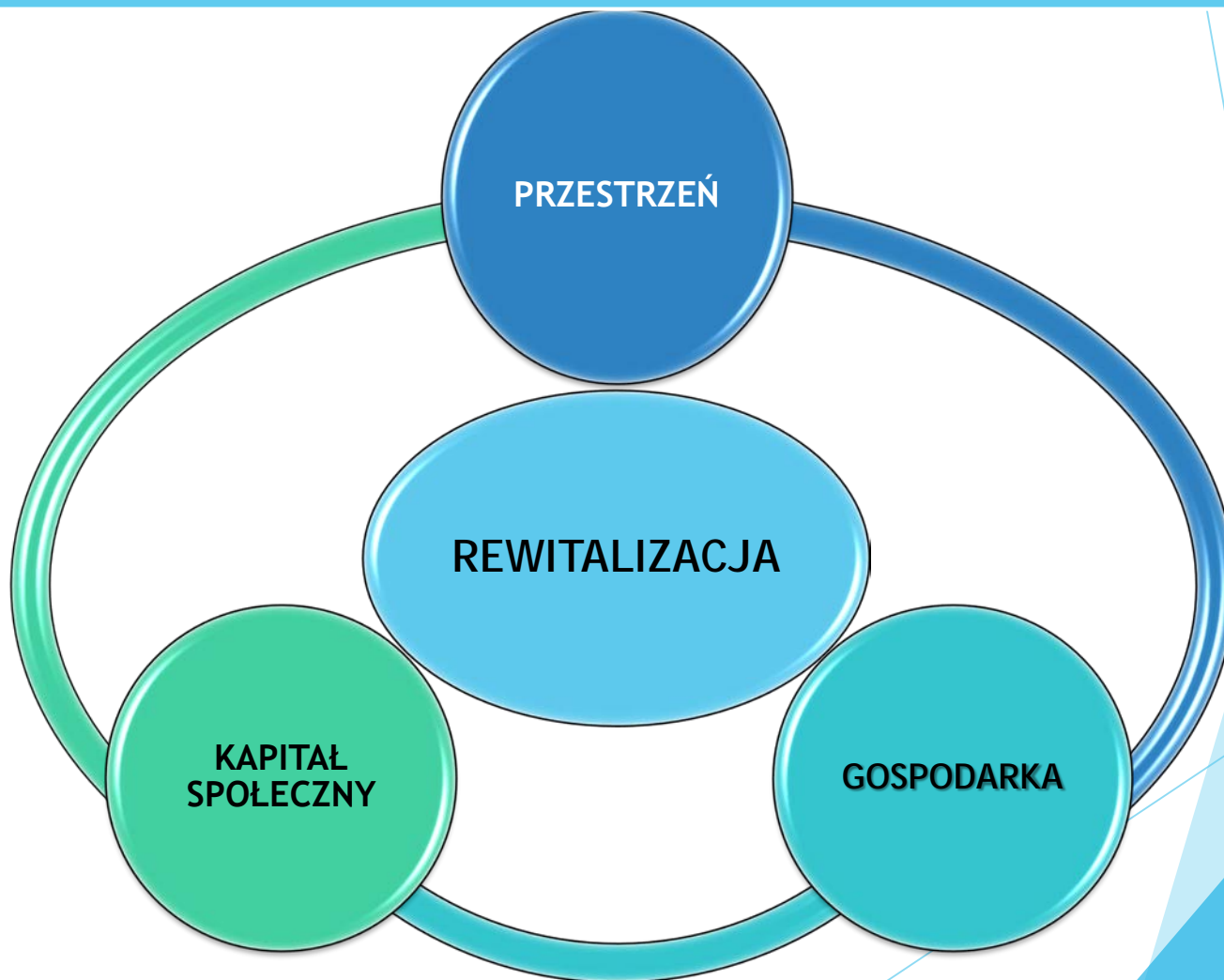
Przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanego społecznie, ekonomicznie, środowiskowo obszaru, bądź zamiana jego dotychczasowych funkcji na nowe.

Rewitalizacja
to:

Połączenie działań technicznych - jak np. remonty - z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej.

Aspekty rewitalizacji

Idea i aspekty rewitalizacji w gminie

Niewłaściwym jest więc mówić o «rewitalizacji» jednego budynku, czy «rewitalizacji» placu, jeżeli te działania dotyczą jedynie modernizacji budynków, czy rewaloryzacji zabytków.

REWITALIZACJA to
odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne, poprzez wprowadzenie do odnowionych przestrzeni nowych funkcji społecznych i gospodarczych, wspieranie włączenia społecznego, a także podejmowanie inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz rozwijania kapitału ludzkiego i społecznego.

Cele rewitalizacji:

- **Poprawa warunków życia mieszkańców gminy w sferze bytowej, środowiskowej oraz społecznej;**
- **Działania na rzecz rozwoju kompleksowej oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwój usług socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych;**
- **Nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji;**
- **Promocja przedsiębiorczości;**
- **Wsparcie integracji społecznej na rzecz aktywizacji zawodowej;**
- **Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wdrażania OZE;**

Cele rewitalizacji:

- Promocja marki i wizerunku gminy poprzez organizację imprez kulturalnych o charakterze wizerunkowym;
- Rozwój nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, infrastruktury technicznej);
- Poprawa jakości przestrzeni publicznych umożliwiających integrację mieszkańców i umocnienie spójności społecznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki;
- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wspieranie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem, aktywną integrację, uczestnictwo w kulturze i rekreacji, aktywizację obywatelską i poprawę zatrudnienia;

Cele rewitalizacji:

- ▶ Stworzenie miejsc potrzebnych i atrakcyjnych dla mieszkańców i odwiedzających;
- ▶ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych;
- ▶ Rozwój zasobów ludzkich w celu zmniejszeniu patologii społecznych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i zawodowemu mieszkańców gminy.

Najczęstsze problemy do rozwiązania na obszarze kryzysowym objętym rewitalizacją :

Problemy w sferze przestrzennej:

- ▶ Rozdrobnienie areatów rolnych.
- ▶ Duża ilość nieużytków, usytuowanych zwłaszcza w pobliżu kompleksów leśnych (nieużytki przylegające do kompleksów leśnych oraz o niższych klasach gleb nie są zalesiane).
- ▶ Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych.
- ▶ Brak kompleksowo rozwiązywanej gospodarki wodnej i ściekowej w gminie.
- ▶ Zagrożenie powodziowe na terenie gminy.
- ▶ Brak nowoczesnych systemów unieszkodliwiania odpadów.
- ▶ Niepełny dostęp do sieci gazowej.
- ▶ Brak odnawialnych źródeł energii jak alternatywy dla tradycyjnych mediów grzewczych.
- ▶ Brak bazy przetwórstwa rolno-spożywczego.
- ▶ Znaczne oddalenie od dużych aglomeracji - centrów zbytu.
- ▶ Estetyka gminy.
- ▶ Słaby rozwój funkcji turystycznej.

Problemy w sferze gospodarczej:

- ▶ Znaczne oddalenie od dużych aglomeracji.
- ▶ Położenie poza głównymi drogowymi ciągami komunikacyjnymi.
- ▶ Brak tradycji przemysłowych.
- ▶ Brak jasnych kierunków rozwoju obszarów przemysłowych w obowiązujących dokumentach planistycznych.
- ▶ Brak znaczących zasobów kapitałowych.
- ▶ Brak wystarczającego kapitału na inwestycje.
- ▶ Słaba integracja lokalnych przedsiębiorców.
- ▶ Stosunkowo wysokie zatrudnienie w rolnictwie wśród ludności wiejskiej.
- ▶ Brak pełnego uzbrojenia na terenach inwestycyjnych.
- ▶ Brak nowych zakładów pracy.
- ▶ Brak zachęt dla rodzimych firm.
- ▶ Znaczna emigracja zarobkowa.
- ▶ Niski poziom innowacyjności sektora MŚP.
- ▶ Słaby standard sieci dróg lokalnych.
- ▶ Nieistniejąca sfera infrastruktury turystycznej.

Problemy w sferze społecznej:

- ▶ Starzejące się społeczeństwo.
- ▶ Stałe ubożenie społeczeństwa.
- ▶ Niezadowalająca pod względem ilościowym i jakościowym oferta miejsc pracy w stosunku do potrzeb.
- ▶ Odptyw młodzieży (w szczególności wykształconej) do większych ośrodków miejskich i za granice kraju.
- ▶ Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.
- ▶ Relatywnie niski poziom nakładów na oświatę, kulturę i rekreację.
- ▶ Deficyt mieszkań socjalnych dla ludzi starszych i ubogich.
- ▶ Bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej.
- ▶ Niedostateczna dbałość o czystość i estetykę otoczenia.
- ▶ Niedostateczna oferta edukacyjna w zakresie kształcenia językowego i specjalistycznego.

**„Pamiętaj, co masz do zrobienia
i zapomnij, czego już dokonałeś”**

Marie von Ebner-Eschenbach

REWITALIZACJA

50 mld PLN
Fundusze strukturalne

30 mld PLN
Krajowe środki publiczne

30 mld PLN
Partnerstwo Publiczno-Prywatne PPP

Razem: 110 mld PLN

GŁÓWNE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA GPR:

**Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego
na lata 2014-2020**

OŚ PRIORYTETOWA VI.

SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA

DZIAŁANIE 6.5

**REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ – ZINTEGROWANE
INWESTYCJE TERYTORIALNE**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

OSŃ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA

DZIAŁANIE 6.5 REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ – ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

Typy projektów:

Ograniczenie istotnych problemów zidentyfikowanych w Programie Rewitalizacji obejmującym obszary miejskie i/lub obszary wiejskie poprzez:

1. Budowę*, przebudowę, rozbudowę, nadbudowę, remont, w celu przywrócenia i/lub nadania nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych lub rekreacyjnych:

a) budynków użyteczności publicznej¹⁶⁴, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem, zdegradowanych budynków (w tym przemysłowych, powojennych, popegeerowskich, pokolejowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem,

b) obszaru przestrzeni publicznej¹⁶⁵,

c) części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem - jako element szerszego projektu.

* W uzasadnionych przypadkach możliwa jest realizacja projektów uwzględniających budowę nowych obiektów, pod warunkiem, że stanowi ona niezbędny element szerszej koncepcji związanej z działaniami rewitalizacyjnymi, a w związku z tym przyczynia się do fizycznej, gospodarczej, społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów rewitalizowanych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

OŚ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA DZIAŁANIE 6.5 REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ – ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

2. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z budynkiem – tylko, jako element 1 typu projektu.

W ramach ww. typów projektów (wyłącznie, jako element uzupełniający realizację kompleksowego projektu przyczyniającego się do osiągnięcia celów Lokalnego / Gminnego Programu Rewitalizacji) możliwa jest:

- a) budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych obiektów i terenów – w wysokości nie przekraczającej 30 % kosztów kwalifikowalnych projektu,**
- b) budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej tj. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i teletechnicznych na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych,**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

OŚ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA

DZIAŁANIE 6.5 REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ – ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

c) przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem,

d) przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego,

e) realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek/przestrzeń publiczną.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Projekty w ramach niniejszego działania mogą być realizowane, jako projekty partnerskie w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, jak również, jako projekty hybrydowe w rozumieniu art. 34 ww. ustawy.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

OSŃ PRIORYTETOWA VI. SPÓJNOŚĆ PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA

DZIAŁANIE 6.5 REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ – ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

Typ beneficjenta

jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia z Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego, które są członkami Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego,

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerzy społeczni i gospodarczy,
- jednostki naukowe,
- szkoły wyższe,
- instytucje kultury,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS,
- przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa,
- porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera, realizujące projekty na terenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ W RAMACH KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- a. wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- b. wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy, inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

**PRIORYTETY INWESTYCYJNE BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ
W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH**

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Stanisław Lis

**Ekspert ds. polityki regionalnej, funduszy UE, EOG
i Partnerstwa Publiczno – Prywatnego (PPP)**

**DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ**

